

Comentariu - Jocul ielelor

Drama - specie a genului dramatic , in versuri sau in proza cu un continut grav, serios, uneori tragic, prezentat intr-o forma familiara, fara a exclude elementele comice. Principala componenta o reprezinta conflictul; exprima intreaga complexitate a vietii reale; contine diferite tipuri de personaje.

Tipuri de drama:

- D.p.d.v. tematic: sociala, istorica, de idei, psihologica;
- D.p.d.v. al curentului literar: romantica, realista, naturalista, simbolista, expresionista etc.

Jocul ielelor (1918) este o drama de idei, o "drama a absolutului". De fapt, C. Petrescu disociaza drama absoluta de drama de idei. Dramaturgul considera ca actiunea dramei absolute se desfasoara exclusiv sub influenta unor acte de cunoastere, la nivelul constiintei, iar evolutia dramatica se constituie din sirul revelatiilor succesive in constiinta personajului principal; imposibilitatea de a gasi certitudini provoaca drama.

Teatrul de idei inseamna, dupa C. Petrescu "punerea in dialog dramatic a unor teorii filosofice de ultima ora".

"Jocul ielelor" prezinta trasaturile unei drame de idei:

- tema - drama autoiluzionarii;
- conflictul se declanseaza in constiinta personajului principal; se naste dintr-o criza de

constiinta, din confruntarea lumii ideilor cu cea a realitatii degradate moral;

- un nou tip de personaj - intelectualul care se raporteaza la absolut ,dar inadaptat in societatea in care traieste - actiunea este redusa, confruntarile petrecandu-se in planul constiintei;

Tema dramei - drama intelectualului, care se raporteaza la absolut si intra astfel in conflict cu sine si cu ceilalti.

Titlul piesei este o metafora pe care o "descifreaza" chiar dramaturgul: "Jocul ielelor este jocul ideilor". Metafora sugereaza de fapt, suprematia constiintei (a ideilor) asupra existentei."Jocul ielelor" inseamna "o drama a iluzionarii". (Elena Zaharia-Filipos)

Piesa este structurata in trei acte, alcatuite din XII tablouri si din scene. Este structurata pentru a putea fi reprezentata scenic; dramaturgul intervine doar prin indicatiile scenice (didascalii).

In ceea ce priveste reperele temporale si spatiale, actiunea dramei se petrece in preajma izbucnirii primului razboi mondial, in mai 1914 , la redactia unui ziar bucurestean, "Dreptatea sociala", organ al

partidului socialist.

Drama personajului central, Gelu Ruscanu, provine din conflictul dintre conceptia sa despre dreptatea absoluta si ordinea concret - istorica, ce nu corespunde imaginii teoretice.

Vindecat de o iubire esuata, Gelu Ruscanu se angajeaza intr-o noua actiune a spiritului, dar acum in plan social, pentru apararea ideii de dreptate absoluta. Personajul se afla in posesia unei scrisori a fostei sale iubite Maria Sinesti, din care reiese ca ministrul Justitiei a comis o crima pentru a-si insusi averea batranei ucise. Ruscanu traieste cu sentimentul complicitatii si, pentru a scapa de acest sentiment apasator, hotaraste sa publice scrisoarea ce-l incrimineaza pe ministrul serban Saru-Sinesti.

Piesa incepe cu momentul hotararii lui Gelu de a publica scrisoarea in ziarul "Dreptatea sociala", dar aceasta hotarare este mereu amanata. Amanarea devine astfel un pretext scenic (truc de retorica dramatica) ce va dinamiza actiunea piesei (tot o scrisoare de amor, niciodata publicata, constituie si intriga comediei lui I. L.Caragiale, "O scrisoare pierduta").

Pe scena se perinda mai multe personaje, care vor sa-l convinga , fiecare aducand argumente diferite, ca o asemenea campanie este periculoasa. Prima scena importanta in acest sens o reprezinta intalnirea dintre Ruscanu si Irena, matusa care l-a crescut. Femeia invoca imaginea lui Grigore Ruscanu, tatal lui Gelu, fata de care are o datorie etica. Afla ca Sinesti a facut un gest de generozitate sufleteasca fata de Grigore Ruscanu, pe care l-a acoperit financiar si moral atunci cand acesta delapidase o suma importanta de bani pierduta la carti.

In sufletul "pustiit" al eroului are loc o rasturnare a imaginii tatalui; revoltat si "coplesit" are taria sa-si continue campania impotriva lui Sinesti.

O alta confruntare importanta este aceea dintre Ruscanu si Praidă, din actul al treilea, doi prieteni cu conceptii filosofice diferite. Pentru Gelu, dreptatea este absoluta, dar pentru Praidă aceasta este un factor istoric determinat de circumstantele istorice si social-politice: "Criteriul dreptatii e totdeauna o cauza". Asadar in conceptia lui Praidă, ideea de dreptate trebuie coborata din sfera abstracta a teoriei si aplicata la necesitatea istorica, concreta.

O scena cheie a piesei este intalnirea lui Gelu cu Saru-Sinesti din actul al III-lea. Ministrul vine in redactia ziarului socialist si-l ataca prin surprindere pe Ruscanu, invocand tocmai moralitatea pe care redactorul o apara. Astfel, Gelu, care a trait in imoralitate chiar cu sotia ministrului nu are acum deloc autoritatea sa dea lectii altora. De asemenea, ii atrage atentia ca scrisoarea unei femei nevropate, labile emotional nu poate constitui o proba juridica. Replicile sarcastice ale lui Sinesti dezvaluie abilitatea personajului, care conduce discutia pe terenul logicii. Este surprinzator faptul ca Sinesti nu foloseste drept arma scrisoarea compromitatoare a tatalui lui Gelu, care afla acum ca tatal sau s-a sinucis, nu a murit intr-un accident. Nici macar vizita Mariei Sinesti nu schimba hotararea eroului.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Femeia este acum pentru Gelu o straina, precum femeia necunoscuta pe care a iubit-o tatal sau si din cauza careia s-a sinucis. Personajul repeta destinul tatalui; retraind in constiinta ultimele clipe ale vietii tatalui sau Gelu se sinucide. Pentru el sinuciderea este un act lucid de constiinta; eroul lui C. Petrescu a crezut ca intre o moarte obisnuita si sinucidere este chiar distanta de la traire la constiinta. De fapt, eroul s-a sinucis nu pentru ca partidul socialist i-a impus incetarea campaniei impotriva lui Sinesti, ci pentru ca a descoperit identitatea tragica intre el si tatal sau.

Gelu Ruscanu este caracterizat in mod direct in didascalii (indicatiile scenice sunt ample, semn al implicarii nemijlocite a dramaturgului in arta spectacolului): "Gelu e un barbat ca de 27-28 de ani, de o frumusetate mai curand feminina, cu un soi de melancolie in privire..."; "...prins sub zodia umbrelor si a contrazicerilor".

Personajul se autocaracterizeaza: "Cata luciditate, atata existenta si deci, atata drama".

Dramaturgul foloseste tehnica moderna a relativizarii perspectivelor (a oglinzilor paralele), utilizata in caracterizarea indirecta. Astfel, pentru Praidă si Penciulescu Ruscanu este "omul care vede idei", pentru Sinesti este un insetat de absolut: "...judeci pe toata lumea dupa mentalitatea dumitale..."; "Cine e de vina ca iei fumurile dumitale drept realitate".

Asadar, Gelu Ruscanu este tipul intelectualului lucid, orgolios, dar inadapdat, care se defineste ca atare si prin relatiile cu celelalte personaje. Desi prieten cu Praidă, nu impartaseste aceeasi filosofie cu el, adica o filosofie pragmatica. Pe Maria Sinesti a iubit-o candva, dar femeia nu a raspuns chemarii barbatului si acum a devenit o straina.

Un tip uman opus lui Gelu este Sinesti, ministrul justitiei. Acesta este inteligent si, in acelasi timp fara scrupule, necrutator, tipul politicianului versat si orgolios. Sinesti e un luptator mai abil decat Gelu Ruscanu, stie sa atace prin surprindere, sa-si domine adversarul. Cei doi se confrunta direct in actul al III-lea, dar rezultatul este nedecis, pentru ca oricat ar incerca temutul avocat sa indrepte discutia pe terenul strict al logicii, acesta se loveste de firea fanatica, insetata de absolut, pe care tanarul redactor a mostenit-o de la tatal sau.

Personajul are o relatie speciala cu imaginea tatalui sau. Rasturnarea imaginii tatalui il copleseste, se simte lovit in zona cea pura a fiintei lui. Atunci cand Gelu afla ca tatal sau s-a sinucis, imaginea parintelui reinvie in constiinta fiului, acum purificata, intensa. Cei doi se regasesc definitiv in absolut, prin acelasi destin.

"Jocul ielelor" este o drama, prezentand toate trasaturile acestei specii literare: actiune exterioara redusa, conflict interior, personaje care se releva pe baza traiirilor interioare.